Európsky parlament
2024-2029

PRIJATÉ TEXTY

P10_TA(2026)0184

Právny štát, základné práva a zneužívanie fondov EÚ na Slovensku: potreba reakcie EÚ

Uznesenie Európskeho parlamentu z 20. mája 2026 o právnom štáte, základných právach a zneužívaní fondov EÚ na Slovensku: potreba reakcie EÚ (2026/2607(RSP))

Európsky parlament,

– so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“), najmä na jej články 2, 4, článok 4 ods. 3, články 5, 6, 9 a 10, a na Zmluvu o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“), najmä na jej článok 20,

– so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“),

– so zreteľom na Európsky dohovor o ľudských právach (ďalej len „EDĽP“) a protokoly k nemu, ako aj na rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúce sa Slovenska,

– so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv,

– so zreteľom na medzinárodné zmluvy OSN a Rady Európy o ľudských právach,

– so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1937 z 23. októbra 2019 o ochrane osôb, ktoré nahlasujú porušenia práva Únie[1] (smernica o oznamovateľoch),

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2020/2092 zo 16. decembra 2020 o všeobecnom režime podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie[2] (nariadenie o podmienenosti právnym štátom),

---

1 Ú. v. EÚ L 305, 26.11.2019, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1937/oj.

2 Ú. v. EÚ L 433 I, 22.12.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku[3] (nariadenie o spoločných ustanoveniach),

– so zreteľom na svoje uznesenie z 19. apríla 2018 o ochrane investigatívnych novinárov v Európe: prípad slovenského novinára Jána Kuciaka a Martiny Kušnírovej[4],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 28. marca 2019 o situácii v oblasti právneho štátu a boja proti korupcii v EÚ, konkrétne na Malte a na Slovensku[5],

– so zreteľom na svoje uznesenie z 20. októbra 2022 o rastúcom počte trestných činov z nenávisti voči LGBTIQ+ osobám v celej Európe s ohľadom na nedávnu homofóbnu vraždu na Slovensku[6],

– so zreteľom na svoje uznesenie zo 17. januára 2024 o plánovanom zrušení kľúčových protikorupčných štruktúr na Slovensku a jeho dôsledkoch pre právny štát[7],

– so zreteľom na svoju správu zo služobnej cesty Výboru pre kontrolu rozpočtu na Slovensko od 26. do 28. mája 2025 a správu zo služobnej cesty monitorovacej skupiny pre demokraciu, právny štát a základné práva (DRFMG) Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci do Bratislavy (Slovensko) od 1. do 3. júna 2025,

– so zreteľom na kapitoly výročných správ Komisie o právnom štáte venované Slovensku,

– so zreteľom na správy, prieskumy a stanoviská Agentúry Európskej únie pre základné práva,

– so zreteľom na platformu Rady Európy na podporu ochrany žurnalistiky a bezpečnosti novinárov a jej výročnú správu za rok 2025,

– so zreteľom na vyhlásenie Výboru ministrov Rady Európy

---

3 Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.
4 Ú. v. EÚ C 390, 18.11.2019, s. 111.
5 Ú. v. EÚ C 108, 26.3.2021, s. 107.
6 Ú. v. EÚ C 149, 28.4.2023, s. 22.
7 Ú. v. EÚ C, C/2024/5712, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5712/oj.

z 30. apríla 2014 o ochrane žurnalistiky a o bezpečnosti novinárov a iných mediálnych aktérov,

– so zreteľom na záväzky štátov, ktoré sú členmi Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe, týkajúce sa slobody médií, slobody prejavu a voľného toku informácií,

– so zreteľom na uznesenie Súdnej rady Slovenskej republiky č. 464/2024 z 20. novembra 2024, v ktorom vyjadruje obavy v súvislosti s trestným činom „ohýbania práva“ a odporúča jeho vypustenie alebo úpravu s cieľom zabezpečiť silnejšie záruky v súlade s nezávislosťou súdnej moci,

– so zreteľom na vyhlásenie Medzinárodnej komisie právnikov zo 14. februára 2025, v ktorom sa vyjadruje znepokojenie nad zjavným zasahovaním výkonnej moci do práce Súdnej rady Slovenskej republiky a zdôrazňuje potreba chrániť nezávislosť súdnych rád od vplyvu parlamentu a výkonnej moci,

– so zreteľom na spoločný otvorený list zo 16. októbra 2025, ktorý podpísalo 56 organizácií občianskej spoločnosti, ktoré vyjadrili hlboké znepokojenie nad nedávno prijatými ústavnými zmenami na Slovensku a vyzvali EÚ, aby prijala okamžité kroky,

– so zreteľom na list Európskej prokuratúry (EPPO) z 28. novembra 2025 adresovaný Komisii, v ktorom vyjadruje obavy, že navrhované zmeny právnych predpisov o ochrane oznamovateľov na Slovensku môžu byť nezlučiteľné so zásadami právneho štátu, obmedziť ochranu určitých kategórií oznamovateľov, zaviesť retroaktívne účinky na prebiehajúce prípady a negatívne ovplyvniť ochranu finančných záujmov EÚ,

– so zreteľom na verejné vypočutie vo Výbore pre kontrolu rozpočtu z 27. januára 2026 o ochrane finančných záujmov EÚ na Slovensku,

– so zreteľom na index vnímania korupcie za rok 2025, podľa ktorého Slovensko získalo 48 bodov zo 100 a skončilo na 61. mieste na svete,

– so zreteľom na index rodovej rovnosti za rok 2025, ktorý zostavil Európsky inštitút pre rodovú rovnosť a podľa ktorého Slovensko dosiahlo 57,2 bodu zo 100 a skončilo na 20. mieste v EÚ, čo naznačuje, že v priebehu času zaznamenalo pokrok, no stále dosahuje výsledky pod priemerom EÚ,

– so zreteľom na vyhlásenia Rady a Komisie z 11. februára 2026 o právnom štáte, základných právach a zneužívaní fondov EÚ na Slovensku: potreba reakcie EÚ,

– so zreteľom na svoje uznesenie z 29. apríla 2026 s poznámkami, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou rozhodnutí o absolutóriu za plnenie všeobecného rozpočtu Európskej únie za rozpočtový rok 2024, oddiel

III – Komisia, výkonné agentúry a deviaty, desiaty a jedenásty Európsky rozvojový fond[8],

– so zreteľom na článok 136 ods. 2 rokovacieho poriadku,

A. keďže EÚ je založená na hodnotách rešpektovania ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti a právneho štátu, ako aj dodržiavania ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám, pričom tieto hodnoty sú stanovené v článku 2 Zmluvy o EÚ, zohľadnené v charte a zakotvené v medzinárodných dohovoroch o ľudských právach; keďže ide o spoločné hodnoty všetkých členských štátov a Európska únia a každý členský štát by ich mali podporovať a aktívne presadzovať vo všetkých svojich politikách, a to konzistentne na vnútornej aj vonkajšej úrovni; keďže členské štáty by mali zabezpečiť, aby nedochádzalo k zhoršovaniu ochrany hodnôt zakotvených v článku 2 Zmluvy o EÚ; keďže akékoľvek oslabenie týchto hodnôt môže narušiť práva a slobody ľudí žijúcich v EÚ;

B. keďže v článku 6 ods. 3 Zmluvy o EÚ sa uznáva, že základné práva tak, ako sú zaručené Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd (EDĽP) a ako vyplývajú z ústavných tradícií spoločných pre členské štáty, predstavujú všeobecné zásady práva Únie;

C. keďže fungovanie EÚ sa opiera o vzájomnú dôveru medzi členskými štátmi založenú na predpoklade, že podporujú demokraciu, právny štát a základné práva, ako ich zaručuje EDĽP a charta;

D. keďže služobná cesta monitorovacej skupiny pre demokraciu, právny štát a základné práva (DRFMG) na Slovensko na účely zistenia potrebných skutočností, ktorá sa uskutočnila od 1. do 3. júna 2025, viedla k vážnym obavám v súvislosti s reformami trestného práva, ktoré oslabujú protikorupčné úsilie, so skrátenými premlčacími lehotami a s využívaním skrátených konaní bez primeranej konzultácie; keďže táto služobná cesta takisto poukázala na riziká súvisiace s diskrečnou právomocou prokuratúry, absenciou komplexnej protikorupčnej stratégie, rastúcim tlakom na súdnictvo, médiá a občiansku spoločnosť, obmedzovaním slobody médií a s návrhmi spochybňujúcimi nadradenosť práva EÚ; keďže sa konkrétne zistilo, že boj proti korupcii už nepatrí medzi priority vlády a počet prípadov stíhania korupcie klesá, no nie z dôvodu nižšej miery korupcie, ale z dôvodu obmedzeného presadzovania práva, a že okrem prípadov týkajúcich sa predchádzajúcej premiérovej vlády sa nebudú riešiť žiadne nové závažné prípady; keďže sa odhaduje, že z právnych reforiem údajne profitovalo 1 324 odsúdených a 446 ich bolo prepustených predčasne, pričom mnohí z nich sú napojení na politické kruhy;

E. keďže na základe služobnej cesty Výboru pre kontrolu rozpočtu na

---

8 Prijaté texty, P10_TA(2026)0125.

Slovensko, ktorá sa uskutočnila od 26. do 28. mája 2025, vznikli vážne obavy, pokiaľ ide o fungovanie systémov kontroly a auditu, spravovanie finančných prostriedkov EÚ a širšie aspekty právneho štátu; keďže služobná cesta prebehla v napätej politickej atmosfére a bola poznačená verejnými útokmi na jej účastníkov, pričom vzbudila vážne obavy týkajúce sa transparentnosti, protichodnosti informácií od orgánov a zainteresovaných strán a nepriateľského prostredia voči zástupcom občianskej spoločnosti a investigatívnym novinárom; keďže sa vďaka nej poukázalo aj na riziká súvisiace s riadením finančných prostriedkov EÚ vrátane štrukturálnych nedostatkov v mechanizmoch dohľadu, nedostatočných záruk proti podvodom a zredukovaných vyšetrovacích kapacít po zrušení Úradu špeciálnej prokuratúry a novele Trestného zákona, čo viedlo k alarmujúcim predbežným štatistikám, podľa ktorých boli v prvých mesiacoch roka 2025 údajne podané len dve obžaloby za podobné trestné činy ako tie, ktoré predtým vyšetroval Úrad špeciálnej prokuratúry; keďže Úrad špeciálnej prokuratúry v minulosti každoročne vyšetroval 120 až 150 obžalôb; keďže služobná cesta odhalila aj nedostatky v efektívnom využívaní finančných prostriedkov EÚ pre zraniteľné komunity, najmä pri čerpaní finančných prostriedkov EÚ určených pre rómske komunity;

F. keďže novelou Ústavy Slovenskej republiky prijatou 26. septembra 2025 sa jej článok 7 doplnil o dodatočné ustanovenia o národnej identite, ktoré slovenským orgánom vrátane súdov umožňujú posúdiť, či a do akej miery sa na Slovensku uplatňuje právo EÚ vrátane rozsudkov Súdneho dvora Európskej únie (SDEÚ); keďže komisár Rady Európy pre ľudské práva, Benátska komisia a Výbor OSN pre ľudské práva vyjadrili v súvislosti s touto novelou obavy; keďže 21. novembra 2025 sa Komisia rozhodla začať postup v prípade nesplnenia povinnosti zaslaním formálnej výzvy Slovensku z dôvodu porušenia základných zásad práva EÚ, najmä zásad prednosti, autonómie, účinnosti a jednotného uplatňovania práva EÚ;

G. keďže justičný systém naďalej čelí výzvam, pokiaľ ide o jeho efektívnosť, najmä v správnych veciach; keďže Komisia vo svojej Správe o právnom štáte 2025 odporučila, aby Slovensko zaviedlo opatrenia na zabezpečenie dostatočných záruk nezávislosti, pokiaľ ide o odvolávanie členov Súdnej rady, najmä tých, ktorých nezvolili sudcovia, s prihliadnutím na európske normy týkajúce sa nezávislosti súdnych rád, a aby zabezpečilo zavedenie a riadne dodržiavanie dostatočných záruk pri posudzovaní trestnej zodpovednosti sudcov za trestný čin „ohýbania práva“ v ich súdnych rozhodnutiach;

H. keďže Komisia vo svojej Správe o právnom štáte 2025 odporučila, aby Slovensko predložilo návrhy na reguláciu lobizmu a sprísnenie systému podávania a overovania majetkových priznaní a aby pokračovalo vo svojom prebiehajúcom úsilí o reformu pravidiel týkajúcich sa konfliktov záujmov a zabezpečilo účinné a nezávislé vyšetrovanie a stíhanie prípadov veľkej korupcie v záujme

dosiahnutia presvedčivých výsledkov, a to aj predchádzaním akémukoľvek neprimeranému zasahovaniu a obmedzením využívania právomocí generálneho prokurátora na rušenie konečných rozhodnutí vyšetrovateľov a prokurátorov;

I. keďže Komisia 8. mája 2025 v nadväznosti na odporúčanie Európskeho úradu pre boj proti podvodom (OLAF) prijala vykonávacie rozhodnutie o znížení podpory z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti v prípade konfliktu záujmov v súlade s článkom 22 ods. 5 nariadenia (EÚ) 2021/241 a článkom 19 ods. 1 a 2 písm. a) dohody o financovaní pre Slovensko (C(2025)0294);

J. keďže 6. júna 2025 Skupina štátov proti korupcii (GRECO) prijala *ad hoc* správu o Slovenskej republike, v ktorej sa zaoberala viacerými odporúčaniami vzhľadom na zistenia týkajúce sa využívania skráteného legislatívneho konania, skrátenia premlčacích lehôt, zníženia trestných sadzieb, inštitucionálnych reforiem s vplyvom na prokuratúru a policajný zbor, ako aj uplatňovania trestného činu „ohýbania práva“; keďže 6. a 7. marca 2026 Benátska komisia a Generálne riaditeľstvo Rady Európy pre ľudské práva a právny štát uviedli, že trestný čin ohýbania práva vzbudzuje obavy, pretože vo svojej podstate predstavuje riziko ohrozenia nezávislosti súdnictva, a zopakovali, že primárnym prostriedkom nápravy by mal byť bežný odvolací postup;

K. keďže Komisia vo svojej Správe o právnom štáte 2025 odporučila, aby Slovensko posilnilo pravidlá a mechanizmy na obnovenie a lepšiu ochranu nezávislého riadenia a redakčnej nezávislosti verejnoprávnych médií s prihliadnutím na európske normy týkajúce sa verejnoprávnych médií a aby pokročilo v procese vytvárania legislatívnych a iných záruk v záujme zlepšenia fyzickej bezpečnosti a pracovného prostredia novinárov vrátane reformy právnej úpravy ohovárania, s prihliadnutím na európske normy v oblasti ochrany novinárov; keďže slovenská vláda a parlament vymenovali v roku 2025 Radu Slovenskej televízie a rozhlasu (STVR), ktorá sa skladá výlučne z nominantov vládnej koalície, čo sa odrazilo vo výbere generálnej riaditeľky a v značnom tlaku vyvíjanom na zamestnancov STVR, pokiaľ ide o redakčný obsah;

L. keďže 11. februára 2026 sa Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol podať na Súdny dvor Európskej únie návrh na začatie prejudiciálneho konania (C-107/26) v súvislosti so zlučiteľnosťou zákona o Slovenskej televízii a rozhlase s európskym aktom o slobode médií[9];

---

9 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1083 z 11. apríla 2024, ktorým sa stanovuje spoločný rámec pre mediálne služby na vnútornom trhu a mení smernica 2010/13/EÚ (Európsky akt o slobode médií) (Ú. v. EÚ L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

M. keďže v minulosti verejné útoky politikov na Slovensku proti novinárom, občianskej spoločnosti a zraniteľným skupinám prispeli k určitej normalizácii nenávistných prejavov, v kontexte ktorých boli spáchané závažné násilné trestné činy vrátane vraždy Jána Kuciaka a Martiny Kušnírovej; keďže vražda Jána Kuciaka a Martiny Kušnírovej je jedným z najzložitejších vyšetrovaných prípadov; keďže na tento prípad dohliadal Úrad špeciálnej prokuratúry a v súčasnosti je v kompetencii generálneho prokurátora;

N. keďže Komisia vo svojej Správe o právnom štáte 2025 odporučila, aby Slovensko zabezpečilo účinné verejné konzultácie v procese tvorby právnych predpisov a zapojenie zainteresovaných strán do tohto procesu, a to aj riešením častého využívania skráteného legislatívneho konania; keďže v roku 2025 bolo 20 % zákonov schválených v Národnej rade Slovenskej republiky prerokovaných a prijatých v skrátenom legislatívnom konaní;

O. keďže 12. decembra 2025 Národná rada Slovenskej republiky v skrátenom konaní zmenila zákon o ochrane oznamovateľov; keďže 17. decembra 2025 Ústavný súd Slovenskej republiky účinnosť týchto zmien pozastavil; keďže 30. januára 2026 sa Komisia rozhodla začať postup v prípade nesplnenia povinnosti zaslaním formálnej výzvy Slovensku z dôvodu porušenia pravidiel EÚ o ochrane oznamovateľov;

P. keďže Národná rada Slovenskej republiky 16. apríla 2025 schválila novelu zákona o neziskových organizáciách; keďže komisár Rady Európy pre ľudské práva a Benátska komisia vyjadrili obavy, pokiaľ ide o súlad novely s EDĽP; keďže mimovládne organizácie (MVO) sú vystavované očierňujúcim kampaniam, vyhrážkam a zastrašovaniu[10]; keďže 17. decembra 2025 Ústavný súd dospel k záveru, že novela nie je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky ani s EDĽP; keďže napriek tomuto rozhodnutiu slovenské orgány zaviedli alternatívne opatrenia zvyšujúce administratívny dohľad nad organizáciami občianskej spoločnosti a zmenili pravidlá v oblasti transparentnosti, čo vyvoláva obavy z pretrvávajúceho tlaku na občiansky priestor;

Q. keďže odborníci OSN na ľudské práva a Výbor OSN pre ľudské práva vyjadrili znepokojenie nad stigmatizáciou a perzekúciou MVO, novinárov a organizácií občianskej spoločnosti na Slovensku, ako aj nad obmedzovaním občianskeho priestoru; keďže výbor vyzval Slovensko, aby svoje právne predpisy preskúmalo a zmenilo v snahe zabezpečiť plnú ochranu práva na pokojné zhromažďovanie a zaistiť náležitý rámec pre MVO; keďže na Slovensko sa naďalej vzťahuje posilnený režim dohľadu, pokiaľ ide o výkon rozsudkov Európskeho

---

10 Civil Liberties Union for Europe (Liberties), Liberties Rule of Law Report 2025: Slovakia (Správa Únie občianskych slobôd pre Európu o právnom štáte 2025: Slovensko); Európska komisia, Správa o právnom štáte 2025 – kapitola o Slovensku; informácie z Kancelárie verejného ochrancu práv (ombudsmana) Slovenskej republiky, 2025.

súdu pre ľudské práva, a to z dôvodu nedostatočných záruk v súvislosti s tajným sledovaním[11];

R. keďže 11. decembra 2025 Národná rada Slovenskej republiky novelizovala Trestný zákon s cieľom kriminalizovať marenie volebnej kampane „v spojení s cudzou mocou alebo cudzím činiteľom“; keďže 27. marca 2026 bol predložený návrh novely zákona o podmienkach výkonu volebného práva s cieľom nahradiť voľbu poštou zo zahraničia osobnou voľbou na diplomatických a konzulárnych zastúpeniach;

S. keďže zmenami ústavy, ktoré boli prijaté 26. septembra 2025, sa zaviedli ustanovenia týkajúce sa adopcie, vzdelávacích činností a ústavného vymedzenia pohlavia; keďže komisár Rady Európy pre ľudské práva a Benátska komisia vyjadrili v súvislosti s týmito zmenami obavy;

T. keďže v účinnom vyšetrovaní a stíhaní domáceho násilia na Slovensku existujú systémové nedostatky, ako sa zdôrazňuje v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva[12];

U. keďže na Súdnom dvore Európskej únie stále prebieha konanie vo veci C-799/23, Komisia/Slovensko; keďže na Slovensko sa naďalej vzťahuje posilnený režim dohľadu, pokiaľ ide o výkon rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúceho sa diskriminačného zápisu do škôl a vzdelávania rómskych detí v špeciálnych triedach na základných školách pre deti s mentálnym postihnutím[13]; keďže 25. februára 2025 komisár Rady Európy pre ľudské práva vyzval na prijatie naliehavých opatrení na riešenie neprimeraných životných podmienok marginalizovaných rómskych komunít; keďže komisár vydal odporúčania, pokiaľ ide o zaručenie prístupu rómskych detí k inkluzívnemu a kvalitnému vzdelávaniu a ukončenie ich segregácie, ako aj riešenie protirómskeho rasizmu a diskriminácie, najmä pri činnosti polície; keďže na Slovensko sa naďalej vzťahuje posilnený režim dohľadu, pokiaľ ide o výkon rozsudkov Európskeho súdu pre ľudské práva v súvislosti so zaobchádzaním s Rómami zo strany polície[14];

V. keďže v Správe Únie občianskych slobôd pre Európu o právnom

---

11 Rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva z 26. októbra 2023 vo veci Plechlo/Slovensko (18593/19) a z 20. júla 2021 vo veci Zoltán Varga/Slovensko (58361/12).

12 Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 22. januára 2026 vo veci J. S./Slovensko (35767/23).

13 Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 27. februára 2025 vo veci Salay/Slovensko (29359/22).

14 Rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva z 1. septembra 2020 vo veci R. R. a R. D./Slovensko, z 8. septembra 2022 vo veci P. H./Slovensko (37574/19) a z 24. októbra 2024 vo veci B. B./Slovensko (48587/21).

štáte 2025[15] sa zdôrazňujú pretrvávajúce obavy týkajúce sa nezávislosti súdnictva, protikorupčného rámca, slobody médií, využívania skrátených legislatívnych konaní, stavu občianskeho priestoru a základných práv na Slovensku, najmä pokiaľ ide o menšiny a zraniteľné skupiny;

W. keďže 11. decembra 2025 Národná rada Slovenskej republiky novelizovala Trestný zákon s cieľom kriminalizovať spochybňovanie „dekrétov po druhej svetovej vojne“; keďže existuje riziko, že tento nedávno prijatý zákon bude mať odstrašujúci účinok na slobodu prejavu a akademické slobody, ktoré sú chránené Chartou základných práv Európskej únie; keďže prebiehajúca konfiškácia pôdy na základe spomínaných dekrétov, ktoré sa vzťahovali najmä na občanov patriacich k maďarskej národnostnej menšine, je v skutočnosti systémom zaberania pôdy, ktorý pripravil stovky vlastníkov o cennú pôdu a vyvoláva obavy týkajúce sa právnej istoty a dodržiavania zásad právneho štátu; keďže 2. februára 2022 Poradný výbor pre Rámcový dohovor na ochranu národnostných menšín vyzval slovenské orgány, aby začali dialóg so zástupcami dotknutých národnostných menšín o akýchkoľvek možných negatívnych účinkoch nariadenia z roku 1945 o konfiškácii majetku na súčasné vzťahy medzi etnikami;

1. vyjadruje hlboké znepokojenie nad zhoršením situácie v oblasti demokracie, právneho štátu a základných práv na Slovensku; zdôrazňuje, že overiteľné dodržiavanie zásad právneho štátu a charty zo strany členských štátov sa musí považovať za základnú podmienku na získanie akýchkoľvek finančných prostriedkov EÚ; zdôrazňuje, že všetky programy a investície financované z rozpočtu EÚ musia slúžiť verejnému záujmu; zdôrazňuje, že systémové nedostatky v oblasti právneho štátu, najmä pokiaľ ide o nezávislosť súdnictva a systémy auditu a kontroly, ohrozujú ochranu finančných záujmov EÚ;

2. vyzýva Komisiu, aby posúdila, či by mohlo existovať jasné riziko vážneho porušenia hodnôt uvedených v článku 2 Zmluvy o EÚ zo strany Slovenska; okrem toho vyzýva Komisiu, aby v plnej miere využila všetky dostupné nástroje na riešenie obáv týkajúcich sa demokracie, právneho štátu a základných práv, počnúc nástrojmi prevencie a spolupráce uvedenými v jej výročnej správe o právnom štáte, s cieľom zabezpečiť dodržiavanie hodnôt zakotvených v článku 2 Zmluvy o EÚ; zdôrazňuje však, že ak by obavy pretrvávali a boli riadne odôvodnené, Komisia by nemala váhať využiť všetky opatrenia na presadzovanie práva, ktoré má k dispozícii, na ochranu rozpočtu EÚ a presadzovanie hodnôt zakotvených v článku 2 Zmluvy o EÚ vrátane postupov v prípade nesplnenia povinnosti, a najmä zrýchlených postupov v prípade nesplnenia povinnosti, žiadostí o predbežné opatrenia na SDEÚ a opatrení v súvislosti s nevykonávaním rozsudkov SDEÚ, ako aj posilnených auditov,

---

15 https://www.liberties.eu/f/vdxw3e.

pozastavenia platieb, systematického uplatňovania finančných opráv a postupov vymáhania;

3. vyjadruje poľutovanie nad tým, že Slovensko prijalo sériu noviel svojho Trestného zákona a Trestného poriadku vrátane zníženia trestných sadzieb za korupciu a hospodárske trestné činy, skrátenia premlčacích lehôt a zrušenia špecializovaných protikorupčných orgánov – Národnej kriminálnej agentúry a Úradu špeciálnej prokuratúry, čo viedlo k oneskoreniam vo vyšetrovaniach postúpených iným orgánom a k výraznému poklesu počtu prípadov korupcie a čo oslabuje stíhanie trestných činov týkajúcich sa finančných prostriedkov EÚ; vyjadruje znepokojenie nad rozsiahlymi diskrečnými právomocami udelenými slovenskému generálnemu prokurátorovi podľa § 363 slovenského Trestného poriadku, ktoré môžu umožniť prerušenie alebo oneskorenie trestného konania z formálnych dôvodov bez dostatočných záruk, čo predstavuje riziko pre účinné vyšetrovanie a stíhanie prípadov, najmä trestných činov súvisiacich s korupciou; vyjadruje znepokojenie nad správami o obťažovaní a vyšetrovaní bývalých protikorupčných vyšetrovateľov a domnieva sa, že tieto kroky oslabujú boj proti korupcii, môžu ohroziť ochranu finančných záujmov EÚ a môžu mať zastrašujúci účinok na nezávislé vyšetrovania; ďalej vyjadruje znepokojenie nad odhalením konfliktov záujmov pri vykonávaní Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti;

4. vyjadruje hlboké znepokojenie nad zmenami ústavy na Slovensku, najmä tými, ktoré obmedzujú základné práva, právny štát a prednosť práva EÚ; so znepokojením konštatuje, že organizácie občianskej spoločnosti varovali, že tieto zmeny môžu porušovať základné práva; zdôrazňuje, že ústavné ustanovenia musia byť sformulované dostatočne presne, aby sa zabránilo svojvoľnému výkladu, a musia byť v plnom súlade so záväzkami vyplývajúcimi z práva EÚ vrátane charty, ako aj s medzinárodnými normami v oblasti ľudských práv; pripomína, že prednosť práva EÚ a obligatórny charakter medzinárodných záväzkov sa musia v plnej miere rešpektovať a že žiadne ústavné ustanovenie nemôže ospravedlniť nedodržiavanie rozsudkov SDEÚ alebo Európskeho súdu pre ľudské práva; vyzýva slovenské orgány, aby zabezpečili úplný súlad Ústavy Slovenskej republiky s právom EÚ a medzinárodným právom v oblasti ľudských práv a aby zohľadnili odporúčania Benátskej komisie a medzinárodných orgánov pre ľudské práva, najmä pokiaľ ide o prednosť práva EÚ, právo na súkromný a rodinný život, nediskrimináciu na základe rodovej identity a sexuálnej orientácie a právo na vzdelanie;

5. vyzýva Komisiu, aby posúdila súlad nedávnych legislatívnych zmien s právom EÚ a uplatnila ustanovenia nariadenia o spoločných ustanoveniach v prípadoch nedodržania horizontálnych základných podmienok podľa uvedeného nariadenia;

6. zdôrazňuje, že nariadenie o podmienenosti právnym štátom sa neobmedzuje na krajné opatrenia, ale stanovujú sa v ňom aj včasné opatrenia s čiastočným pozastavením, ak sa zistia porušenia zásad právneho štátu, ktoré predstavujú vážne riziko pre správne finančné riadenie rozpočtu EÚ; opakuje svoju výzvu vyjadrenú v súvislosti s udelením rozpočtového absolutória Komisii za rok 2024, aby sa začal prvý krok postupu stanoveného v článku 6 ods. 1 nariadenia o podmienenosti právnym štátom;

7. vyjadruje hlboké znepokojenie nad pokusom o zrušenie Úradu na ochranu oznamovateľov, ktoré by viedlo k výraznému zníženiu úrovne ochrany poskytovanej oznamovateľom vrátane zvýšeného vystavenia odvetným opatreniam a obmedzeného prístupu k právnym zárukám; odmieta ustanovenia, ktorými sa zavádza „mechanizmus preskúmania“ umožňujúci orgánom alebo zamestnávateľom odňať oznamovateľom ochranu bez súdneho dohľadu, čo ohrozuje základné právo na účinný prostriedok nápravy zakotvené v charte; zdôrazňuje, že obmedzenie ochrany oznamovateľov je nezlučiteľné so smernicou EÚ o oznamovateľoch a podkopáva právny štát; víta rozhodnutie Národnej rady Slovenskej republiky zo 17. marca 2026 zrušiť kontroverzný zákon a zachovať Úrad na ochranu oznamovateľov; vyzýva Komisiu, aby zrušenie zákona, ktorým sa ruší Úrad na ochranu oznamovateľov na Slovensku, pozorne monitorovala s cieľom zabezpečiť, aby sa týmto zrušením v plnej miere obnovila predchádzajúca úroveň ochrany a zabezpečil súlad s právom EÚ, a aby pred zvážením akýchkoľvek ďalších opatrení posúdila rozsah a účinnosť tohto zrušenia; vyzýva slovenské orgány, aby zabezpečili súlad s právom a normami EÚ v oblasti ochrany oznamovateľov;

8. naliehavo vyzýva Komisiu, aby zintenzívnila cielené kontroly a kontroly na mieste na Slovensku, a to aj prostredníctvom posilnenej a systematickej spolupráce s úradom OLAF a Európskou prokuratúrou, s cieľom kompenzovať oslabené vnútroštátne kapacity v oblasti presadzovania práva a zabezpečiť účinné opatrenia nadväzujúce na prebiehajúce vyšetrovania; zdôrazňuje, že takéto kontroly sa musia uplatňovať systematicky vo všetkých príslušných tokoch financovania EÚ vrátane finančných prostriedkov z viacročného finančného rámca aj Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti;

9. opätovne potvrdzuje svoju pripravenosť pracovať v duchu lojálnej spolupráce so slovenskými orgánmi, ako aj s občianskou spoločnosťou a nezávislými inštitúciami na riešení zistených nedostatkov; zdôrazňuje, že cieľom jeho kontroly a služobných ciest je podporiť posilňovanie demokratických inštitúcií, právneho štátu a riadneho využívania finančných prostriedkov EÚ; vyzýva slovenské orgány, aby v tomto procese konštruktívne a proaktívne spolupracovali s inštitúciami EÚ;

10. vyzýva slovenské orgány, aby v plnej miere vykonali odporúčania Komisie, skupiny GRECO a Benátskej komisie týkajúce sa súdnictva

a boja proti korupcii, najmä pokiaľ ide o zrušenie trestného činu ohýbania práva a zabezpečenie nezávislosti a nestrannosti Súdnej rady v oblasti práva a praxe, fungovanie špecializovaných protikorupčných orgánov, trestné právo hmotné a trestné právo procesné a nezávislosť prokurátorov;

11. dôrazne odsudzuje zrušenie Úradu špeciálnej prokuratúry vzhľadom na jeho zjavný vplyv na vyšetrovanie a stíhanie korupcie, ktorý nemožno vykompenzovať činnosťou Európskej prokuratúry, a to najmä vzhľadom na hlásené prípady „fragmentácie“ podvodnej činnosti, v dôsledku ktorej údajná hodnota, o ktorú v daných prípadoch ide, zostáva pod prahom stanoveným pre zapojenie Európskej prokuratúry; zdôrazňuje potrebu naliehavého prehodnotenia nedávnych zmien; vyzýva slovenské orgány, aby zabezpečili úplnú, včasnú a proaktívnu spoluprácu s Európskou prokuratúrou a úradom OLAF;

12. opakuje svoje obavy týkajúce sa fungovania slovenskej Pôdohospodárskej platobnej agentúry a riadenia finančných prostriedkov v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky vrátane štrukturálnych nedostatkov, ktoré potvrdil Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky, nepostačujúcich kontrolných mechanizmov, nedostatočných nápravných opatrení a čoraz väčšieho počtu úhrad s nedostatočnými kontrolami; domnieva sa, že uvedené nedostatky potvrdzujú závažné a systémové chyby v systéme riadenia a kontroly, v rámci ktorého sa spravujú poľnohospodárske výdavky na Slovensku;

13. vyjadruje znepokojenie nad obvineniami zo zneužívania prostriedkov a z nezrovnalostí pri realizácii projektov rozvoja vidieka a cestovného ruchu financovaných EÚ na Slovensku vrátane prípadov týkajúcich sa projektov penziónov financovaných EÚ, ktoré zahŕňajú údajné zneužívanie finančných prostriedkov určených na rozvoj poľnohospodárstva a vidieka na výstavbu či renováciu luxusných súkromných nehnuteľností s obmedzenou alebo žiadnou jasnou pridanou hodnotou EÚ; zdôrazňuje, že ak sa takéto praktiky potvrdia, predstavovali by vážne porušenie zásad správneho finančného riadenia, transparentnosti a rovnakého zaobchádzania a oslabili by dôveru verejnosti v rozpočet EÚ;

14. pripomína povinnosť členských štátov zabezpečiť efektívne, transparentné a zodpovedné riadenie finančných prostriedkov EÚ; vyzýva slovenské orgány, aby v plnej spolupráci s Komisiou prijali okamžité a účinné nápravné opatrenia s konkrétnymi prínosmi pre občanov, a to vrátane posilnenia systémov vnútornej kontroly, zabezpečenia riadneho odhaľovania a riešenia konfliktov záujmov a zlepšenia vymáhania neoprávnených platieb;

15. vyjadruje hlboké znepokojenie nad zhoršovaním slobody a plurality médií na Slovensku vrátane politického zasahovania do

verejnoprávnych médií, tlaku na novinárov prostredníctvom vytvárania nepriateľskej atmosféry, očierňujúcich kampaní a dezinformácií, využívania strategických žalôb proti verejnej účasti, a to aj zo strany popredných politických činiteľov, a rizika, že vlastníctvo médií sa sústredí v politicky spriaznených rukách, v kombinácii s prepúšťaním vedúcich predstaviteľov kľúčových kultúrnych inštitúcií, čo môže mať zastrašujúci účinok na slobodu tlače a verejnú diskusiu; zdôrazňuje, že oslabené mediálne prostredie výrazne znižuje demokratickú kontrolu a uľahčuje korupciu pri čerpaní finančných prostriedkov EÚ; vyzýva slovenské orgány, aby v súlade s európskym aktom o slobode médií v plnej miere vykonali odporúčania Komisie týkajúce sa médií, najmä pokiaľ ide o právny rámec pre verejnoprávne médiá, a aby zabezpečili redakčnú nezávislosť a ochranu novinárov; vyzýva Slovensko, aby v plnej miere a účinne dodržiavalo európsky akt o slobode médií, a naliehavo vyzýva Komisiu, aby jeho vykonávanie pozorne a proaktívne monitorovala; pripomína, že slovenské orgány musia pri fungovaní a financovaní kultúrnych inštitúcií rešpektovať slobodu prejavu a umenia a zdržať sa zneužívania právnych krokov, ktoré obmedzujú verejnú diskusiu; vzdáva poctu zavraždenému Jánovi Kuciakovi a jeho dôležitej práci investigatívneho novinára; vyzýva slovenské orgány, aby v tomto prípade zabezpečili výkon spravodlivosti;

16. vyjadruje poľutovanie nad opakovaným a neodôvodneným využívaním skrátených legislatívnych konaní v prípade zásadných reforiem; zdôrazňuje, že skrátené konania sa nesmú stať normou a mali by byť prísne odôvodnené len za náležite opodstatnených okolností, pretože oslabujú verejnú kontrolu, transparentnosť a inkluzívnu tvorbu právnych predpisov, pričom obmedzujú zmysluplné konzultácie a parlamentnú diskusiu; vyzýva slovenské orgány, aby v plnej miere vykonali odporúčania Komisie a skupiny GRECO týkajúce sa systému bŕzd a protiváh, najmä pokiaľ ide o účinné verejné konzultácie a zapojenie zainteresovaných strán do procesu tvorby právnych predpisov, a to aj riešením častého využívania skráteného konania; opakuje svoje znepokojenie nad prístupom novinárov a organizácií občianskej spoločnosti k informáciám, ako aj k správam Najvyššieho kontrolného úradu a sekcie kontroly a prevencie korupcie Úradu vlády;

17. dôrazne odsudzuje rastúci tlak vyvíjaný na organizácie občianskej spoločnosti, strážcov demokracie a odborníkov v oblasti justície vrátane administratívnej záťaže a pokusov o delegitimizáciu ich práce; domnieva sa, že tieto kroky oslabujú zodpovednosť a účinnú ochranu základných práv; vyzýva slovenské orgány, aby ukončili stigmatizáciu a perzekúciu organizácií občianskej spoločnosti a zabezpečili, aby právne predpisy, ktoré majú vplyv na občiansku spoločnosť, a to aj v oblasti financovania a podávania správ, plne rešpektovali právo EÚ a medzinárodné právo v oblasti ľudských práv, najmä pokiaľ ide o právo na súkromný život, slobodu prejavu, slobodu zhromažďovania a slobodu združovania;

18. vyzýva slovenské orgány, aby zabezpečili, že volebné právne predpisy vrátane tých, ktoré sa týkajú voľby poštou, ako aj tresty súvisiace s porušovaním týchto právnych predpisov budú plne rešpektovať právo EÚ a medzinárodné právo v oblasti ľudských práv, najmä pokiaľ ide o právo voliť a byť volený, slobodu prejavu a slobodu združovania; pripomína, že obmedzenia voľby poštou by mali byť riadne odôvodnené a primerané, najmä ak neexistujú podložené systémové nedostatky týkajúce sa integrity takejto voľby, a zdôrazňuje potrebu zabezpečiť rovnaký prístup slovenských občanov s pobytom v zahraničí k volebnej účasti;

19. vyzýva slovenské orgány, aby v právnych predpisoch aj v praxi zabezpečili účinné predchádzanie násiliu na ženách a domácemu násiliu a boj proti nemu v súlade s právom EÚ a medzinárodným právom v oblasti ľudských práv; opakuje, že je dôležité bezodkladne ratifikovať Dohovor Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácemu násiliu a o boji proti nemu a zosúladiť právne vymedzenie znásilnenia s medzinárodnými normami v oblasti ľudských práv;

20. vyzýva slovenské orgány, aby vzhľadom na odmietavý postoj, ktorý vyvolalo viacero legislatívnych iniciatív na Slovensku, najmä od roku 2023, zabezpečili úplné dodržiavanie svojej povinnosti zaručiť účinný, včasný a nediskriminačný prístup k sexuálnemu a reprodukčnému zdraviu a právam vrátane prístupu k bezpečnému a zákonnému umelému prerušeniu tehotenstva; pripomína, že tieto záväzky vyplývajú z medzinárodných noriem v oblasti ľudských práv a sú neoddeliteľnou súčasťou ochrany základných práv vrátane práva na súkromný a rodinný život, zdravie a nediskrimináciu;

21. vyzýva slovenské orgány, aby v právnych predpisoch aj v praxi zabezpečili účinnú ochranu práv LGBTIQ+ osôb v súlade s právom EÚ a medzinárodným právom v oblasti ľudských práv;

22. vyzýva slovenské orgány, aby v právnych predpisoch aj v praxi zabezpečili účinnú ochranu práv Rómov v súlade s právom EÚ a medzinárodným právom v oblasti ľudských práv, najmä pokiaľ ide o ukončenie segregácie vo vzdelávaní, prístup k zdravotnej starostlivosti a činnosť polície; opakuje svoje znepokojenie nad čerpaním finančných prostriedkov EÚ určených pre rómske komunity na Slovensku;

23. vyjadruje osobitné znepokojenie nad právami menšín na Slovensku vzhľadom na politický diskurz, legislatívne iniciatívy a administratívne postupy, ktoré môžu viesť k diskriminácii, stigmatizácii alebo vylúčeniu, a nad retroaktívnou konfiškáciou majetku na základe kolektívnej viny pripisovanej občanom EÚ rôzneho etnického pôvodu; je presvedčený, že historické krivdy by sa mali riešiť formou dialógu, a nie kriminalizáciou; zdôrazňuje, že ochrana práv menšín je základným prvkom právneho štátu

a demokratickej správy vecí verejných; vyzýva slovenské orgány, aby v právnych predpisoch aj v praxi zabezpečili účinnú ochranu osôb patriacich k menšinám v súlade s právom EÚ a medzinárodným právom v oblasti ľudských práv, najmä pokiaľ ide o slobodu prejavu a právo vlastniť majetok;

24. vyjadruje vážne znepokojenie nad administratívnymi a právnymi krokmi Slovenského pozemkového fondu a štátneho podniku Lesy Slovenskej republiky, ktorých výsledkom je konfiškácia pôdy a lesov bez náhrady na základe povojnových dekrétov; vyzýva slovenské orgány, aby zrušili novelu Trestného zákona, pozastavili všetky súdne konania a ukončili všetky prebiehajúce konfiškácie pôdy;

25. vyzýva slovenské orgány, aby vyšetrili systémové nedostatky, ktoré pretrvávajú pri vybavovaní sťažností na zlé zaobchádzanie zo strany polície, vrátane absencie nestranného a účinného vyšetrovania hodnoverných obvinení zo zlého zaobchádzania; vyzýva na posilnenie záruk proti zlému zaobchádzaniu zo strany orgánov presadzovania práva vrátane záruk inštitucionálnej nezávislosti, účinných mechanizmov dohľadu a primeraných procesných záruk na vyvodenie zodpovednosti a posilnenie dôvery verejnosti v inštitúcie presadzovania práva;

26. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade, Komisii, vládam a parlamentom členských štátov, Rade Európy, Organizácii pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe a Organizácii Spojených národov.